

Titel: Tredie Afsnit.

Citation: "Tredie Afsnit.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1876*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r02-shoot-chptrd1e11821/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1876*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

træffes af Udvalget, Afgjørelser med Hensyn til Samlingslisterne dels af Udvalget, dels fra det i § 83 ommeldte Tidspunkt af Retten, se § 86; den Besøjselse til at træffe Afgjørelser, som af praktiske Grunde for et Mellem-tidsrum tillægges Udvalgets Formand, bør ej udstrækkes videre end formodent, for at ikke Suppleringen ved ny Vedtrækning skal udættedes; den bør derefter indskrænkes til en Ret til at beslutte Udsettelse af Samlingslisterne og foretage den nødvendige Suppleringsled-trækning. Selvfølgelig maa ogsaa ved disse supplerende Vedtrækninger Fristerne i §§ 81 og 82 forlortes saa meget, som Nødvendighe-den byder, se § 84 2det Stykke. At de faae den normerede Længde, har ikke den Vægt, at hele Sagen bør udættes derefter, sfr. og-saa § 90.

Dagen for Retshandlingens Begyndelse til-filles alle vedkommende Aktstykker Rettens Formand (§ 85), og alle videre Foranstaltning-er med Hensyn til Samlingslisterne gaa nu over til Retten og dens Formand. Rettens Amtitioner herved ere ganske ensartede med Udvalgets, se §§ 86 og 90, og Afgjørelserne efter § 86 ere derfor ogsaa upaaanfælige, men have alene Gyldighed for den løbende Sam-ling. Forskjellige fra de Samlingslisterne vedrørende Afgjørelser, som omtales i § 86, ere de Afgjørelser, som Retten træffer, naar Indsigelser mod en Rævning fremkomme fra Parternes Side under en enkelt Sag, se Ud-kast til Lov om Strafferetsplejen § 312. En Afgjørelse efter § 86, der ikke anerkjender en Udskuffelsesgrund, hindrer ikke Parterne fra i de efterhaanden forekommende Sager at rejse Ind-sigelse, Noget, hvortil i det Mindste den Sigtede og private Anklagere ikke tidligere have haft Lejlighed, og efter kontradictorisk Forhandling faae det afgjort ved en Kjendelse, der ikke ubes-tinget er unddraget Paaanke.

Den i § 87 for Rævninger, der udeblive uden lovligt Forsald, bestemte Straf vil ikke findes for høj, naar Hensyn toges til de me-get store Ulemper, der ved Udeblivelsen let kunne foraarstages. Ved Samlingens Slut-ning paahviler der Rettens Formand de i §§

91 og 93 omtalte Pligter. Med Hensyn til Reglerne i § 92 bemærkes, at det er en i alle Lovgivelser anerkjendt, undtagelsesfri Regel, at Rævninger i Straffesager ikke faae Godtgjørelse. Deres Hverv er, som det ofte hedder, et Kreshverv; det er tillige en offentlig Byrde, som maa bæres for Samfundets Skyld*). De, der ikke kunne bære denne Byrde, bør fritages for Rævningehvervet, sfr. Ud-kastets § 63. Derimod give endel Lov-givelser, nu ogsaa det nye tydske Udcast, Ræv-ninger, der bo i en vis Afstand fra Rettens Sæde, Krav paa Erstatning af Rejseomkost-ninger. Dette maa erkjendes for billigt Skulde der i aldeles særegne Tilfælde være Grund til at yde Rævninger mere, maatte Bestemmelse derom træffes ad overordentlig Vej.

Tredie Afsnit.

Om den offentlige Anklagemyndigheds Ordning.

Skjønt Udcastet til Lov om den borgers- lige Retsspleje undtagelsesvis har overdraget den Myndighed, hvis Ordning er Gjenstand for Bestemmelserne i nærværende Kapitel, Ud-jørelsen af visse særegne Hverv i denne Øren af Retssplejen, er denne Myndigheds Hoved-virkosomhed dog knyttet til Strafferetsplejen under den nye Ordning. Det er denne, der gjør dens Oprettelse til en Nødvendighed, lige-som det er dens Virksomhed i denne Retning, der har bestemt dens Navn.

*) Andetledes forholder det sig med den paa den enkelte Rets Omraade hændte Jury i borgerlige Retssager. Der erholde Rævningerne en Godtgjørelse. Den Fordyrelse af Processen for Parterne, som deraf er en Folge, er en af de Grunde, der anføres mod Overførelsen af Grev-jurien paa Rastlandet.

Det nye Princip i Strafferetsplejen, der gjør Dyrettelser af en særegen offentlig Anklagenyndighed nødvendig, er Anklageprincipet. Det er i Motiverne til Udkastet til Lov om Strafferetsplejen nærmere paavist (se Side 24), at dette Princip, hvis Gjennemførelse er et af Hovedspørgsmaalene i den nye Ordning af Strafferetsplejen, med Nødvendighed kræver særegne, fra Domstolene adskilte offentlige Organer for den offentlige Anklage. Men skal der kunne rekværes paa tilnærmelsesvis at faae den Opgave løst, som den nye Strafferetspleje vil kræve løst af den offentlige Anklager, kan der ikke være Tale om i Almindelighed at henlægge dette Hverv under nogen Myndighed, som ved Siden heraf har andre, ligesaa væsentlige Opgaver at fuldbyrde. Det maatte hos os, som alene, hvor man indrettede en Anklageproces med offentlig Forretning, blive en uundgaaelig Nødvendighed at danne en ny særegen Myndighed, der kunde overtage dette Hverv i alle ikke ganske ubetydelige Sager, en Myndighed, der svarede til de ministres public i Frankrig og de Staatsanwaltschaft i Tyskland. Denne Nødvendighed gjør sig gjældende med desto større Styrke, i jo højere Grad Anklageprincipet virkelig gennemføres. Da dette nu er slet i større Omfang, end hidtil har været sædvanligt, ved Kommissionens Udkast til en Lov om Strafferetsplejen, gjælder det ganske særligt om dette Udkast, at dets hele Ordning er bygget paa den Forudsætning, at en saadan Myndighed oprettes, som Bestemmelserne i det foreliggende Udkast nærmere ordner.

Den Opgave, som ifølge Anklageprincipet tilfalder den offentlige Anklagenyndigheds Organer, indbefatter Fremkaffelse af de Oplysninger, som ere nødvendige til at rejse Anklage for den dømmende Ret, derunder Paafaldelse af den Medvirkning af Undersøgelssdommeren, som Lovet hjemler, dernæst Beslutning om Anklagen og dennes Formulering overensstemmende med de langt strengere Forordninger til Retssagtydighed og Fuldstændighed, som den nye Ordning maa kræve, end der stilles til vor nuværende Rets Aktionsordrer, endelig Anklagens Gjennemførelse baade fra den faktiskke og retlige Side for den dømmende

Ret. Dette Sidste har i den nye Proces en ganske anden og ulige vigtigere Betydning end i den nuværende Ret Altors Virksomhed ifølge Aktionsordren. Hovedopgaven bliver i Medfør af Mundtlighedsprincipet at føre Beviserne frem umiddelbart for den dømmende Ret; der er ikke længere Tale om et blot Referat eller Sammentilling af et Bevismateriale, som forudfattes fuldstændigt skrevet tilveje under Forundersøgelsen. Denne Del af Opgaven faar saa meget større Betydning, som Opgivelsen af den Bestræbelse for at opnaa den Sigtedes Tilstaaelse, som den nuværende Rets inkvisitoriske Forhør forudfatter, medfører, at det meget oftere end nu vil komme an paa at samle og fremføre for Retten et Materiale, hvorpaa et Indviebevis kan bygges. Dertil kommer endvidere Haandbærelse af Anklagens Interesser med Hensyn til og under Anvendelsen af de Retsmidler, Lovet hjemler, og navnlig i Paaansættelsen, samt endelig Omforagen for en Straffedomss Fuldbyrkelse.

For at en saadan Ordning af Straffe-processen kan virke uden at udfætte de Samfundsinteresser, der gjælder om ved Strafferetsplejen, for alvorlig Fare, maa de Myndigheder, i hvis Haand Anklagerhvervet lægges, ikke alene være i Besiddelse af Egenstaber, som yde Garanti for juridisk og teknisk Dygtighed i denne Retning, men de maa ogsaa være saaledes organiserede, at der kan ventes den størst mulige Kraft og Energi i Hvervets Udførelse. Dette forudfatter to Ting, dels at Hvervet henlægges til Myndigheder, der kunne ventes at ville koncentrere deres væsentlige Interesse om denne særlige Opgave, dels at disse forenes til en saadan Enhed, der ikke kan efterlade Tvivl om, hvor den drivende Kraft, Sjælen i Virksomheden, skal søges. Det vilde selvfølgelig være en Misforstaaelse, om man for den Sigtedes Skyld vilde lægge an paa at svekke Anklagemagts Energi. En svag Anklagemagt er ikke og kan ikke være den Sigtedes Ret. Hans Ret er et kraftigt Forhør mod den kraftige Anklagemagt. Hans Ret er, at saadanne Midler ikke anvendes mod ham, der stride imod hans Anerkjendelse som Part; men det er ikke hans Ret,

at de Midler, der ikke komme i Strid hermed, anvendes daarligt. De indirekte følger af, at Anklagemagten og de hertil hørende Funktioner blive lagte i Hænderne paa Organer, der viste sig ikke at kunne fyldestgjøre de Krav, som Anklageprocessen stiller, vilde ogsaa blive til Glæde for den Sigtede. Anklageprincippet udelukker ikke og skal ikke udelukke Selvvirksomhed fra Rettens Side, om denne end bør træde i Baggrunden. Loven kan her ikke drage skarpe Grænser. Noget kommer nødvendigvis til at bære paa den faktiske Anvendelse. Jo mere Anklagemagten viser sig sit Hverv væren, des mere vilde Domstolene serblive i deres naturlige Rolle. Jo mindre hint bliver Tilfældet, des mere vil det involutoriske Princip trænge frem ved Forholdenes Magt. Men dermed taber den Sigtede da igjen den Hovedgaranti, som Anklageprocessen tilligter at yde ham, at den, der bærer Dommernavnet, ogsaa virkelig er Dommer og kun Dommer. Samfundets Interesse kræver en kraftig Anklagemagt, den Sigtedes Interesse Midlerne til et kraftigt Forsvar, og Retferdigheden endelig kræver, at der over disse hinanden modvirkende Faktorer staar en virkelig Dommer, der ej ved Forholdenes Magt drives over i en Rolle, som er hans egentlige Kald fremmed. Der er saaledes fra ingen Side Noget, som kunde frembyde Modgrunde mod Organisationen af en kraftig Anklagemyndighed.

At de Fordringer, der saaledes stilles og maa stilles til den offentlige Anklagemyndighed, udelukke Muligheden af at henlægge dette Hverv under noget af de alt bestaaende Organer for den offentlige Magt, vil neppe forekomme tvivlsomt.

Den Myndighed, paa hvem Tanken i saa Henseende nærmest kunde rettes, er Amtmanden. Denne har i den gjældende Straffeprocess, der jo i Justitslagerne har bevaret visse affektoriske Former, Funktioner, der berettiger til at betragte ham som offentlig Anklager. Han tager Beslutningen om Anklagen, og dette er Kjernen i den offentlige Anklagemyndigheds Virksomhed, til hvilken det, der i Processen gaar foran og følger efter, staar i et akcesorisk Forhold. Derfor kommer, at han har

Doertillynet med Politimyndighederne, og saaledes ogsaa i den nye Ordning, der afstiller Politiet fra Domstolene, vil være i Stand til at tage Vare paa Anklagens behørlige Forberedelse, medens Anklagens Udførelse nu som før maatte ske ved bestilte Aktører, der handlede paa hans Vegne. Det er imidlertid indlysende, at Amtmanden, naar Ordningen tænkes saaledes, ikke i Virkeligheden vilde blive den egentlige drivende Kraft i den offentlige Anklagevirksomhed. Det vilde for det første udelukkes ved den Omstændighed, at Funktionen som den offentlige Anklagemagts Organ, der kun er en enkelt, forholdsvist ingenlunde den væsentligste Bestanddel af Amtmandens omfattende Virksomhedskreds, umulig kunde ventes at blive en Gjenstand, om hvilken denne hovedsagelig koncentrerede sin Interesse. Men dernæst maatte ogsaa dertil udtræves, at han fik en umiddelbar Interesse i Anklagens Gjennemførelse, hvorefter der ikke kan blive Tale, naar hans direkte Virksomhed indskrænker sig til paa et af Andre dannet Materiale at bestemme den Ramme, indenfor hvilken atter den videre Gjennemførelse, og det i den Udstrækning, den nye Process medfører, overlades til andre Kræfter. Vægten vilde da komme til at ligge paa Politimyndighedernes forudgaaende og de bestilte Aktørers efterfølgende Virksomhed. Og imellem disse vilde der komme til at mangle det forbindende Led, som betinger den energiske Sammenarbejden, med Bevidsthed om, at denne finder Sted i een Dygades Tjeneste. Kundgaaelig vilde denne Ordning da føre til den Splittelse af Interesse og Ansvar, med hvilken der ikke kan være Tale om en kraftig Anklagevirksomhed. Selv for den Funktion, som umiddelbart vilde tilfalde Amtmanden, nemlig at beslutte Anklagen og fastsætte dens Ramme, vilde han ordentligvis mangle de fornødne Egenstaber. De Fordringer, som det nye System udtræver i saa Henseende, kunne nemlig kun fyldestgøres af en Mand, der er i stadig og umiddelbar Berøring med Retten i de enkelte Sager, og som derved faar Blikket stærkt for og Myndighed i den ejendommelige, hertil sig knyttende Teknik. Dette Blik og denne Myndighed vilde fortrinnsvis findes hos de bestilte

lede Aktorer, som retlig ingen Indflydelse vilde faae paa Anklagestrifets Afattelse, og som faktisk kun undtagelsesvis vilde forfølge paa ad de Veje, der staa aabne, at faae fældende eller uheldige Anklagestrifter rettede. Skulde Amtmanden under det nye System være offentlig Anklager, saa maatte det ogsaa regelmæssigt være ham, der gjenførte Anklagen for Retten. Men derved bliver det klart, at denne Ordning er en Umulighed. Thi derom kan der ikke være Tale, naar Amtmanden iøvrigt skal være det, han efter Lovgivningen er. Amtmand og offentlig Anklager i det nye Systems Forstand ere uforenelige Ting. Der kan ikke være Spørgsmaal om at udvide hans Funktionen i Straffeprocessen; deraf følger, at han overbevidet under det nye System maa træde ud af en hvilken som helst Forbindelse med Strafferetstælingen. Han vilde i denne kun være et unyttigt og betværende Led. Ikke mindre klart er det, at Anklagemyndigheden ikke kan henlægges til bestilte Aktorer. Bestilles disse for det enkelte Tilfælde, er det den bestilte Myndighed, der tillige maa være anklagebestillende, som er den væsentlige Anklagemyndighed; men til denne ber, som alt bemærket, i det Mindste i Regelen og i alle vigtigere Tilfælde, ogsaa Anklagens Gjennemførelse henlægges. Vilde man tænke sig et Kollegium af Sagsførere, bestilte een Gang for alle af Justitsministeren som Aktorer, vilde det dog for det Første ikke kunne gaa an at lægge den i Borgernes Bæ og Vel saa indgribende Myndighed til at beslutte Anklage til et saadant Kollegium; og dernæst vilde man komme i Strid med alle i Forholdets Natur grundede Erfaringer, naar man af et Kollegium, hvis enkelte Medlemmers Hovedvirksomhed er en anden, vilde vente den Enhed og den Energi i Anklagerhvervets Udførelse, som kræves. Den levende Kraft maa være hos en enkelt Mand, hvis Dygtighed og udelukkende eller væsentlig koncentrerer sig om dette Hverv. At endelig Politimyndighedernes Hverken vilde frembyde Garantierne for den Dygtighed, som udtræves til Udførelsen af Anklagerhvervet igjennem alle Processens Stadier, eller være i Stand til at forene dette

Hverv med deres øvrige omfattende Virksomhed, er af sig selv indlysende.

En Betragtning af de særlige Forhold, under hvilke den nye Straffeprocess kommer til at virke hos os, fører saaledes til det samme Resultat, hvortil man alle andre Steder er kommen. Den nye Process gør Dannelsen af en ny særegen Anklagemyndighed nødvendig. Ved dennes Organisation maa da de ovenfor udviklede Grundsatninger komme i Betragtning. Smidertid vil det ikke være nødvendigt at henlægge det hele Indbegreb af Funktionen, som efter Begrebet henhøre under Anklagemyndigheden saaledes under denne Myndighed, at den forudsattes direkte og personlig at udføre dem alle. Dette vilde udkræve et saa stort Antal af Kræfter, at der ikke tør gjøres Fordring derpaa, naar det Væsentlige kan opnaaes ad anden Vej. Det vil nu kunne ske, naar blot det fastholdes, at Bestlutningen om Anklagen og dens Gjennemførelse for den dømmende Ret som og i Paaansættelsestansen ordentligvis umiddelbart sker ved den eller de Mand, der for de forskellige Retstredse bestilles som offentlige Anklagere. Hvad Anklagens Forberedelse angaar, medfører den nye Process Udførelsen af en særegen Politimyndighed fra Domstolene. Til Politimyndighedens Funktionen hører efter Forholdets Natur den Strafferetstælingen vedkommende Efterforskning af Forbrydelser. Det vilde nu være Spild af Kræfter, om man vilde organisere den offentlige Anklagemyndighed med det Formaal for Dje, at den ved sine egne Kræfter alene skulde være i Stand til at tilvejebringe Grundlaget for en Anklage. Der til er der allerede i Politiet en Myndighed. Det gjælder altsaa blot om at skabe en Forbindelse imellem disse to Myndigheder. Dette har Udsættelse gjort paa den Maade, at Politiet i sin Virksomhed for Efterforskningen og under Forundersøgelsen undergives Statsanklagerens Dvertilsyn i Stedet for Amtmandens (se nærværende Udkast § 109 og Udkast til Lov om Strafferetstælingen § 211) — hvorefter nærmere paa vedkommende Steder. At dette Dvertilsyn ikke vil blive blot af Navn, derfor ligger Sikkerheden i Statsanklagerens fra Amt-

mandens ganske forskellige Stilling til Anklagen. Han har den personlige umiddelbare Interesse i, at den hans Handlinger forberedende Virksomhed sker paa behørig Maade, som Amtmanden netop ikke havde. Der vil overhovedet hverken retlig eller faktisk blive Tvivl om, at Statsanklageren er Sjælen i den hele til Forbrydelsens Forfølgning sigtende Virksomhed. Og saa er det klart og udtrykkelig i Udkastet til Lov om Strafferetsplejen § 211 forbeholdt, at Statsanklageren kan gribe umiddelbart ind i Efterforskningen — i Kjøbenhavn, hvor Forholdene ere særegne, dog under visse nærmere Betingelser. Kun det har ikke kunnet være Opgaven, at udruste den offentlige Anklagemyndighed med et saa stort Antal af personlige Kræfter, at disse regelmæssig skulde være i Stand til umiddelbart at lede Efterforskningen. Fremdeles har det bidraget til at indskrænke Tallet af de Kræfter, hvorpaa der maatte gjøres Fordring, at ikke hele Mængden af Sager, der paaales af det Offentlige, behøvet at inddrages under den nye Anklagemyndighed. I et stort Antal mindre betydelige Sager, der som saadanne ogsaa altid komme for Underretten, kan Funktionen som offentlig Anklager fra Sagens Begyndelse til dens Slutning i første Instants henlægges under Politimyndighedene. Disse den nye Processus offentlige Politisager omfatte vel ikke alle Underretssager, men dog en saa stor Del af dem, at det ikke vil behøves at have en særlig offentlig Anklager ved Underretterne. Kun ved Landretterne behøves særlige offentlige Anklagere at bestilles (Statsanklageren), som da tillige udføre Anklagerhvervet i de Sager ved Kredens Underretter, der ej ere henlagte til Politiets Forfølgning. Foraaarvidt den personlige Udførelse af Sagerne i disse Underretssager dog kunde blive en Statsanklagerens Lid og Kræfter overstigende Opgave, kan der for saa vidt endnu uden Betænkelighed gjøres Brug af den nuværende Rets System med bestilte Aktører (Anklagere ved Underretterne, se dette Udkast § 98, jfr. Udkast til Lov om Strafferetsplejen § 30). Det er en Selvfølge, at denne Undtagelse ikke har de Misligheder, som for den nye Processus Gjennemførelse vilde ligge i en Ordning, der

gjorde en Sændering mellem Anklagebeslutningen og Anklagens Gjennemførelse for Retten ikke blot til Regel, men endog til Regel uden Undtagelse. Organisationen af den offentlige Anklagemyndighed fuldendes ved en Overstatsanklager ved Hofretten, der er Statsanklagerne overordnet, og saaledes forener de ved Landretterne bestilte offentlige Anklagere til en større Enhed, i hvilken Funktionernes regelmæssige Fordeling ikke er eller skal være til Hinder for at bruge de forhaandenværende Kræfter udenfor Reglen paa den Maade, som Forholdene i hvert Tilfælde maatte gøre ønskeligt.

I §§ 95—99 gives nærmere Regler om de enkelte offentlige Anklagere. Herved er navnlig Spørgsmaalet om Antallet af de personlige Kræfter, som behøves til Udførelsen af det offentlige Anklagerhverv, af Betydning. Det Sædsanlige andetseds er, at der ved de Retter, som hvore til Landretterne efter den af Kommissionen foreslaaede Organisation, er en Hæder af Statsanklagere ansat, mellem hvilke Forretningerne ere fordelt. Det kan ogsaa siges med Sikkerhed, at en enkelt Mand ikke vilde kunne overkomme den Opgave, der efter Udkastet paahviler ham. Der er ikke blot Trang til den mere underordnede Hjælp, som ikke behøver anden Hensyntagen i dette Udkast end Anvisningen paa Kontorholdsgædgtjærelsen i § 104; men der er Trang til et forøget Tal af saadanne Personer, som kunne optænde med den Myndighed og de Rettigheder, der tilkomme Statsanklageren selv. Men Udkastet har ikke troet at burde opnaa dette ved at fordoble Statsanklagerne ved hver Landret. Det fordrer kun een Statsanklager ved hver Landret, men det kræver da til hans Bistand en ham underordnet Hjælper og til Hjælp for Statsanklageren ved den nordjællandske Landret, der har to Afdelinger for Straffesager, se ovenfor § 14, to saadanne Hjælpestatsanklagere. Disse Mand skulle efter Statsanklagerens Paalæg eller under særegne Omstændigheder uden Paalæg kunne foretage enhver under Statsanklagerens Virkefelds hørende Embedshandling (jfr. den franske Lovgivnings substitut du procureur). Hjælpestatsanklagerne skulle bestilles af Justitsministeren, blive altsaa

iffe pensionsberettigede. Tanken er, at yngre dygtige juridiske Kræfter ville søge at opnaa disse Stillinger og derved erholde en Uddannelse, der sikrer, at de fornødne Kræfter stedse findes til Besættelse af Statsanklagerposterne. Den anden Klasse af Personer, som § 98 giver Statsanklageren til Bistand, er af en særegen Karakter. „Anklagerne ved Underretten“ skulle blot udføre Underretten, altsaa ligesom de nuværende beskiftede Aktører, om end deres Hveres Indhold bliver mere omfattende. Om Overstatsanklageren handler § 95. Dgaa han besøger en Bistand, der kan træde i hans Sted, jse. Udkast til Lov om Strafferetsplejen § 28. Men naar denne skal kunne udføre enhver Embedshandling, som falder ind under Overstatsanklagerens Virkefæde, d. v. s. optræde som de ved Landsretterne beskiftede Statsanklageres Overordnede, kan han ikke passende i ydre Hensende være stillet ringere end disse. Derfor har Udkastet tillagt ham Benævnelsen Statsanklager, og træver kongelig Beskiftelse for ham, se § 96.

Med Udkastets § 99 sammenholdes § 113. Den i § 100 givne Hovedregel trædes af Næmmedet. At dog den offentlige Anklager, der har Beskiftelse som Sagsfører, med sine Hørfattets Tilladelse kan overtage Udførelsen af enkelte borgerlige Retsager, er en billig, ja endog ønskelig Væmpelse. At dernæst Virksomhed som Sagsfører ikke udelukker fra Beskiftelse som Anklager ved Underretten, er en naturlig Folge af disse Anklageres særegne Stillings. Med § 102 i Slutn. jøveføres Udkastet til Lov om Strafferetsplejen § 226.

At de offentlige Anklagere maa være Justitsministeren underordnede og med Hensyn til deres Hveres Udførelse staa under hans Tilsyn, ligger i Forholdets Natur, se Udkastets § 103, jst. med Udkast til Lov om Strafferetsplejen § 25. Om at gøre Domstolene til Anklagemyndighedens Overordnede i Stedet for Justitsministeriet, her der ikke være Tale. Som retfærdige Part ere de vel i de enkelte Sager Rettens Myndighed undergivne, men netop ifølge Anklageprincippet ikke i deres Embedshverv som saadant. Derfor kunde ovenligvis heller ikke den Ordning bibeholdes, som

nu finder Sted ved de beskiftede Aktører, at Retterne udøve en disciplinær Myndighed over de offentlige Anklagere, f. Ex. paa Grund af Skodselos eller forjømmelig Behandling af Sagerne, se herom og om Undtagelserne Udkast til Lov om Strafferetsplejen § 485. Naar der ikke hjaelden i Forhandlinger om den offentlige Anklagemagts Stillings er fremkommet Paaahand paa deres Uafhængighed ikke blot af Domstolene, men ogsaa af Justitsministeren, kan man vel let forklare sig, hvilken Betragtning der har ledet hertil; men det er ikke desto mindre vist, at en saadan Uafhængighed vilde være ganske eksempeløs og i Strid med anerkjendte Grundsætninger for den offentlige Magts Organisation. De Altemper, der følge af Uafhængigheden, kunne ikke nægtes. De vise sig navnlig ved Straffeprocesser af politisk Karakter eller andre Afgjørelser, hvor politiske Motiver kunne virke med. Anklagemyndigheden bør ikke paavirkes af de Partihensyn, som hvirvle hin Uafhængighed aabner Døren. Men Børnet maa søges ad anden Vej end ved at opløse et i Forholdets Natur grundt nødvendigt Underordningsforhold. Med Forsølgelser af politiske Hensyn ere Domstolene Børnet. Med Undladelse af Forfølgning af politiske Hensyn er Børnet den subsidiære Privatanklage, med Hensyn til hvilken der henvises til Udkast til Lov om Strafferetsplejen § 40 og hvad der herom bemærkes i Motiverne til dette Udkast.

Medens det med Hensyn til Anklagerne ved Underretterne ifølge disses Karakter og med Hensyn til de Mænd, der maatte hemyndiges til at optræde som Anklagere i enkelte Sager, er naturligt, at Bederlaget som hidtil fastsattes ved Retten i hver enkelt Sag, se § 104 2det Stykke, maa derimod Lov, Konterholdsgodtgjørelse m. v. for de øvrige offentlige Anklagere fastsattes ved særlig Lov, se § 104 1ste Stykke.

Fjerde Afsnit.

Om Politimyndighedens Ordning.

I Overensstemmelse med de ældre Udkast ere den foreslaaede Ordning's Hovedtræk: 1) at Riget deles i Politikredse, forende til Underretskredse (§ 105 1ste Stykke), 2) at der i hver Kreds befastes en fra Underdommeren forskjellig Politimester (§ 105 2det Stykke), 3) at Politiets Kræfter i det Hele forøges og 4) at Politimesteren foruden selve Politifunktionerne overlægger — i al Fald foresøelig — hele den øvrige forvaltende Virksomhed, som efter den gjældende Ret paahviler Underdommerne, med Undtagelse af de Forretninger, der efter deres Bestaaenhed egne sig til at henlægges under andre bestaaende Myndigheder.

Den nærmere Angivelse af de Forretninger, Udkastet henlægger til Politimestrene, indeholdes i § 106. Som allerede antydet falde disse Forretninger naturligt i to forskjellige Klasser, nemlig saadanne, som ligesom falde ind under Politivirksomheden, og de Funktioner, som vel efter deres Bøsen ere Politimyndigheden udekommande, men desuagtet af praktiske Hensyn maa henlægges til Politimestrene, naar Forvaltningen adskilles fra Retsplejen. Hvad den første Klasse angaar, har man i Udkastet kunnet indskrænke sig til en kort Formulering af Politimyndighedens Opgave under Henvisning til allerede givne Regler (§ 106, 1ste Stykke). Foraaendvidt Politiets Virksomhed falder indenfor Retsplejen (Retspolitiet), have nemlig Bestemmelserne herom deres rette Plads i Udkast til Lov om Strafferetsplejen, og ligesom det herfor maatte anses for uheldigt, om man vilde gjentage disse Regler, udvænet af deres naturlige Sammenhæng i Lovudkastet om Retsorganisationen, saaledes vilde det naabentbart ligge endnu fjernere i denne at optage Ordningen af den anden Side af Politivirksomheden (den administrative). Med Hensyn til det sidstnævnte Forhold henviser derfor § 106 1ste Stykke til de gjældende Love og Vedtægter. Selv om der i disse Retninger maatte være Trang til nye Bestemmelser paa dette Omraade, kan det i al

Fald ikke være Opgaven at give disse i Sammenhæng med Retsplejens Omordning.

Hvad angaar den udenfor Politimyndigheden faldbende Forvaltningsvirksomhed (Underøvrighedsforretningerne), som efter de hidtil gjældende Regler har været henlagt til Herredsfogden, Birkedommeren eller Byfogden, ere enkelte herhen hørende Forretninger ifølge Udkast til Lov om den borgerlige Retspleje bleve til Domslovsager. Dette gjælder saaledes om Amyndiggjørelse og Anordning af fast Lavværge maalt for Gulr, se den nævnte Lovs 6te Afsnit Kapitel V. Andre af disse Forretninger ville, nauset at de have bevaret deres administrative Karakter, forskive hos Underdommerne ifølge Udkastets § 25 Lit. b og d nemlig Formandskabet i Landboenskommissioner og endel Forretninger, som vedrøre Statens Forsorg for Amyndige. Endelig er udenfor Kjøbenhavn den Øvrigheden efter D. L. 3—16—3 tilkommende Afgjørelsesret og de Øvrigheden paahvillende Forretninger med Hensyn til borgerlige Bøiser henlagte til vedkommende Amtmand (§ 106, 2det Stykke), en Ordning, som, naar disse Forretninger skulle udskilles fra Underdommerens Virksomhed, vistnok vil findes at stemme bedst med deres Natur og heller ikke kan antages at ville frembyde praktiske Ulemper. Vertset fra de ovenanførte Undtagelser er hele den omfattende Kreds af Underøvrighedsforretninger, som i Tidernes Løb er overdraget de nuværende Retsbetjente, ved Udkastets § 106 blevet henlagt til Politimestrene, hvorhos man for at affjære Tvivl om, hvorvidt enkelte af de Retsbetjentens paahvillende Forretninger ere paalagte dem i Egenskab af Underøvrigheder, har anset det rettest af affatte den gjældende Bestemmelse saaledes, at enhver Forretning, der efter den hidtil gjældende Ret har været henlagt til Retsbetjentene, og som ikke ifølge Reglerne i denne Lovs første Afsnit gaa over til Retterne, henvises til Politimestrene*). Den saaledes foreslaaede Ordning er imidlertid ikke

*) Deres er dog gjort en Undtagelse for de frivillige Funktioners Bestemmelser, idet Ordningen af disse Forhold, som er forudsat ikke at skulle bevare sin tidligere judicielle Karakter, er henviset til en særlig Lov.